

ŞİDDETİN YAYGINLAŐMASI

- | Prof.Dr. H. Nermin elen
- | Maltepe Üniversitesi
- | Eđitim Fakültesi

ÖĞRENCİLER ŞİDDET SAÇTI

2005-2006 EĞİTİM ÖĞRETİM YILINDA 14 ÖĞRENCİ ŞİDDETE KURBAN GİTTİ

Eđitim-Sen Genel Başkanı Alaattin Dinçer, bu eğitim öğretim yılına damgasını vuran en temel sorunun, "okullardaki Şiddet" olduğunu söyledi.

Şiddet ya da saldırganlık davranışını nasıl tanımlarız?

- | Amaçlı biçimde birine yapılan zarar verici davranıştır.
- | Bu süreçte şiddeti yapan ve bundan kurtulmaya çalışan kurban vardır.
- | Bazen şiddet bireyin kendisine de dönük olabilir

SALDIRGANLIK İÇGÜDÜSEL MİDİR?

- | Freud ve bazı psikoanalitik kuram temsilcilerine göre **evet**. Onlar insanlar ölüm içgüdü (Thanatos) ile dünyaya geldiklerine inanırlar. Şiddet ve diğer yıkım davranışlarının altında bu içgüdü yatar. Yiyecekler aracılığı ile edindiğimiz bu enerji saldırgan enerjiye dönüşür. fazla yıkıcı olmaması için zaman zaman boşaltılması gerekir (hidrolik görüş)

-
-
- | Saldırganlığı içgüdü olarak kabul eden bir diğer görüş te Etholog K. Lorenz'indir.
 - | O'na göre insanlar ve hayvanlar temel savaşıma içgüdüüne sahiptirler. Bu güdü türün diğer üyelerine yöneliktir. Türün devamını sağlamak için olduğu benimsenmiştir. Bu güdü kendi enerjisini üreten hidrolik sisteme benzer

YOKSA SALDIRGANLIK ÖĞRENİLMİŞ MİDİR?

- | Dolard ve arkadaşlarına (1939) göre, donakalım saldırganlık üretir.
- | Miller(1941) bu ilişkinin içsel ya da öğrenilmiş olduğunu sorgulamıştır
- | Sears(1954) ve Feshbach (1964) Donakalım ve Öfke arasında içsel bitişiklikten söz ederler.
Donakalımın verdiği rahatsızlığı yok eden davranışlar genelde düşmanca ve incitcidir.

-
- | Berkowitz (1978) ise donakalımın saldırgan eylemlere hazırlık oluşturduğunu ileri sürmüştür. Bu da öfke olarak düşünülebilir, Üstelik bireyin daha önce edindiği saldırgan alışkanlıkları hazır oluşu artırır. Uygun ipuçları olmadığında saldırgan davranışlar ortaya çıkmayabilir.İpuçları saldırgan davranışı harekete geçirir.

ÖZETLE **BERKOWITZ**, SALDIRGANLIĞI İÇ GÜÇLER (ÖFKE) VE DIŞ GÜÇLERİN (İPUÇLARI) ETKİLEŞİM ÜRÜNÜ OLARAK DEĞERLENDİRİR

İÇGÜÇLER X DIŞGÜÇLER = SALDIRGAN DAVRANIŞ

SALDIRGAN DAVRANIŞLAR NASIL BIÇIMLENİR?

- | Berkowitz'in modelini genişlettiğimizde saldırgan davranışları nasıl sergiliyoruz sorusuyla karşılaşırız. Yapılan bir davranış eğer donakalımın verdiği sıkıntıyı ortadan kaldırırorsa yani pozitif geri bildirim söz konusu ise davranış repertuarına yerleşir

Engel

SED

Yetiřkin

Cinsel baskılar

Değersizlik

Kabul görmeme

Başarısızlık

TV

Modeller

Video Oyunları

Donakalım

Öfke

Saldırganlık

Saldırı

Öğretmen

Yetiřkin

Yeni deęerler

İpucu

Kurbanlar

Savunma mek.

Ama bazen.....

- | Bireyler gözlem yaparak ödüllendirilen bireylerin davranışlarını da repertuarlarına alırlar.
- | **Kim neyi gözler?**
- | Bireyler gereksinimleri ve ilgileri doğrultusunda model izler
- | Modelin prestij sahibi olması gerekir.
Bandura (1979-1989)

Sosyal Bilgi İşleme Kuramları

Dodge (1986)göre,

- ┌ Çocuk önce saldırganlık ortaya çıkartan durumu gözler
- ┌ Veriyi belleğe yerleştirir
- ┌ Yorumlar
- ┌ Potansiyel tepkileri geneller
- ┌ Sonuçlarını değerlendirir
- ┌ Davranış repertuarına yerleştirir
- ┌ Benzer bir ortamda kaydedilen davranışı tekrarlar

-
- | Görüldüğü gibi gerek Bandura'nın gözlem yoluyla öğrenmesinde gerek Dodge'un Sosyal bilgi işleme kuramına göre saldırgan davranışın ortaya çıkması için **öfke gerekli değildir.** Deneyimlenen ortam ve deneyimlerin öykü şemaları olarak bellekte kullanılması uygun bir ortamda benzer tepkilerin verilmesi sonucu saldırgan davranışlar ortaya çıkabilir.

-
-
- | Saldırgan davranışı açıklayan bu görüşler yanlış değildir. Her saldırgan davranışın farklı nedenleri olabilir. Eklektik yaklaşmak gerekir.

Berkowitz, Bandura ve Dodge'un görüşlerini birleştirdiğimizde

- | Günümüz gençlerinde görülen şiddeti açıklamak kolaylaşacaktır.
 - | Şiddet ortamı, şiddet modelleri ve şiddet öyküleri.....
 - | İçinde yaşadığımız toplumsal yapıdaki yozlaşmalar
 - | Televizyondan aktarılan şiddet modelleri
 - | Video oyunlarındaki özdeşleşilen karakterler
- | Şiddet davranışı, şiddet bilişi ve şiddet içeren duyguların oluşumunda önemi reddedilemeyecek ortamlardır**

KURTLAR VADİSİ TEK SORUMLU MU?

Video oyunlarını ne kadar tanıyoruz?

- 1- Saldırgan veya şiddet davranışları olan oyunları
- 2- 1- Yıkımın bulunduğu fakat insana karşı şiddet içermeyen(Mario, Diablo)
- 3- 2-İnsana karşı şiddet içeren(GTA, Godfather)
- 4- 3- İnsana karşı fantastik şiddet içeren (Oblivion, World of Warcraft, Knight online)
- 5- 4- Aksiyon ama tırmanmış şiddete (Mortal, Street fighter) sahip diye sınıflandırabiliriz.

YIKIMIN BULUNDUĞU FAKAT İNSANA KARŞI SALDIRGANLIĞI OLMAYAN OYUNLAR

- | Bu tür oyunlarda saldırganlık içeren unsurlar vardır. Fakat bu unsurlar insana yönelik değildir. Genellikle insan dışı yaratıklara, gerçeküstü efsanevi varlıklara yada canlı olmayan şeylere karşıdır.

İNSANA YÖNELİK SALDIRGANLIĞI OLAN OYUNLAR

- | Bu tür oyunlar insan dahil bir çok varlığa karşı olabilecek saldırgan unsuru içeren oyunlardır.
- | Bu saldırganlık adam öldürme, gasp, hırsızlık gibi bir çok şekilde karşımıza çıkabilmektedir.
- | Ayrıca strateji dediğimiz türdeki oyunlarda bu şiddet ve saldırganlık ülkeler ve ırkların savaşı olarak oyun içinde yer almaktadır.

Saldırganlık İçeren Aksiyon Oyunlar:

- | Bu tür oyunlar oldukça hareketli bir serüven ve hikaye içerisinde gerçekleşen ve saldırganlık unsurlarını bolca barındıran oyunlardır.

RİSK FAKTÖRLERİ

- | Genç şiddeti ile ilgili çalışmalar arttıkça bazı grupların gerek kurban gerekse şiddet uygulayan olarak risk altında oldukları bulunmuştur.
- | Resnick ve ark (2004), Lipse ve Dezon'un (2001) çalışmaları sonucu aşağıdaki risk faktörleri sıralanmıştır. Aşağıda belirtilen risk faktörleri doğrudan şiddet nedeni değildir ancak şiddetin ortaya çıkmasına katkıda bulunurlar.

Bireysel Risk faktörleri

- | Şiddete maruz kalmanın ve şiddete başvurmanın tarihçesi
- | Dikkat dağınıklığı, hiperaktivite, öğrenme bozukluğu olanlar
- | Saldırgan davranışların tarihçesi
- | Alkol, drug ve sigara bağımlılığı
- | Düşük IQ ancak yüksek IQ sahibi olanlarda çabuk öğrenir

Bireysel Risk faktörleri

- 1 Davranış kontrolünde zayıflık
- 1 Sosyal biliş ve bilgi işlemede yetersizlik
- 1 Yüksek heyecan baskısı
- 1 Duygusal problemlerle başedebilme tarihçesi
- 1 Antisosyal inançlar ve tutumlar
- 1 Aile içinde şiddet ve çatışmaya maruz kalma

Aile Risk Faktörleri

- l Otoriter çocuk yetiştirme tutumları
- l Fiziksel cezaya yönelik, aşırı serbestgibi uygun olmayan disiplin uygulamaları
- l Anababaya veya bakıcıya güvensiz bağlanma
- l Düşük anababa eğitimi ve düşük gelir
- l Aile içi taciz ya da suça yönelim
- l Aile içi iletişim eksikliği
- l Çocukları süpervize etmede yetersizlik

Arkadaş / Okul Risk faktörleri

- | Suça yönelik ergenlerle birliktelik
- | Çetelere katılım
- | Arkadaşlar tarafından sosyal ret
- | Sosyal aktivitelerde yer almama
- | Düşük akademik performans
- | Okula yeterince değer vermeme

Toplumsal Risk faktörleri

- ┆ Düşük ekonomik fırsatlar
- ┆ Yaşadıkları mekanın yetersizliği
- ┆ Toplumun bütünüyle paylaşımın azlığı
- ┆ Yetersiz komşuluk ilişkileri
- ┆ Aile bütünlüğünün bozulması
- ┆ İçgöçler
- ┆ Değersizlik

KORUYUCU FAKTÖRLER

- 1 **Bireye Yönelik koruyucu faktörler:**
- 1 Bireye ilişkin Sapkın davranışa tolerans göstermeme
- 1 Okul başarısını yüreklendirme
- 1 Olumlu sosyal yönelim
- 1 Dini değerleri benimseme

Aileye Yönelik Koruyucu faktörler

- ┆ Aile içi bağlılık
- ┆ Problemleri aile ile tartışabilme
- ┆ Ailenin okula verdiği değerin artması
- ┆ Aile ile paylaşılan aktivitelerin artması
- ┆ Uyandığında, eve geldiğinde akşam yemeğinde ve yatarken anababa ile birlikte olma .(Bu sayılanların biri yeterli)
- ┆ Sosyal aktivitelere katılım
- ┆ Ailede şiddetin olmaması

Arkadaş / Okul Koruyucu Faktörler

- | Okula bağlılığın artması
- | Okuldaki sosyal aktivitelerin artması

Öğrencilerde olası şiddet davranışlarını yordamaya yarayan ipuçları

- | Şiddet içeren resimler ve yazılar
- | Başkalarını şiddet içeren tehditler
- | Geçmiş saldırgan ya da şiddet davranışı tarihçesi
- | Hayvanlara zarar verme
- | Kendini arkadaşlardan soyutlama
- | Ateşli ya da ateşsiz silahlara ilgi
- | Başkaları ile alay etme
- | Madde alışkanlığı Arkadaşları tarafından “farklı” diye değerlendirilmesi
- | Okula ilginin azlığı
- | Ailede stres faktörlerinin bulunması

Okullarda Şiddete karşı alınan Önlemler

- | Koridor monitörleri
- | Tuvalet monitörleri
- | Çanta ve dolap kontrolü
- | Üniformalı polis ya da güvenlik
- | Kameralar
- | Metal detektörler